

C2 KLEINE FONDSENWERVENDE ORGANISATIES

Deze Richtlijn C2 (aangepast 2024) vervangt Richtlijn C2 (aangepast 2022) en is van kracht voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2025.

C2.1 Algemene uiteenzettingen

Inleiding en toepassingsgebied

101 Dit hoofdstuk is van toepassing op de kleine fondsenwervende organisatie.

De fondsenwervende organisatie is een particuliere organisatie met een maatschappelijke doelstelling die niet op winst is gericht en voor het realiseren van haar doelstelling baten verwerft uit publieke offervaardigheid en daarnaast uit andere bronnen van herkomst zoals overheidssubsidies, loterijen en baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten.

De kleine fondsenwervende organisatie is een organisatie waarvan de totale baten op geconsolideerde basis in twee opeenvolgende jaren minder bedragen dan € 500.000.¹ Deze grens is ontleend aan de Erkenningsregeling, zoals gepubliceerd door de Stuurgroep Erkenningsregeling (bestaande uit de convenantspartijen Goede Doelen Nederland, CBF en Commissie Normstelling). Deze grens wijkt af van die in afdeling 11 van Titel 9 Boek 2 BW. De Erkenningsregeling onderkent geen middelgrote organisaties.

102 Het is voor de gebruikers van de jaarrekening van belang dat de organisatie een goed inzicht geeft in haar activiteiten en de uitkomsten daarvan. Het is voor het maatschappelijk vertrouwen in de fondsenwerving van belang dat het publiek erop kan vertrouwen dat de verslaggeving een heldere en transparante weergave is van de verwerving en de besteding van de middelen, en van de reserves en fondsen.

In hoofdstuk C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven zijn algemene bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van (onder meer) kleine fondsenwervende organisaties. In hoofdstuk C2 zijn specifieke bepalingen opgenomen voor de verslaggeving van kleine fondsenwervende organisaties. Fondsenwervende organisaties passen beide hoofdstukken in combinatie toe. Indien de voorschriften van hoofdstuk C2 afwijken van die van hoofdstuk C1, gaan de voorschriften van hoofdstuk C2 voor. Voor het bestuursverslag past de fondsenwervende organisatie de voorschriften van hoofdstuk C2 toe. De voorschriften van hoofdstuk C1 die betrekking hebben op het bestuursverslag, zijn reeds in deze voorschriften verwerkt.

De kleine fondsenwervende organisatie die hoofdstuk C2 toepast, past ook hoofdstuk C1 en de andere hoofdstukken van de Richtlijnen voor de

1. Per 1 juli 2024 lag nog een voornemen ter consultatie tot het verhogen van het grensbedrag van € 500.000 naar € 1.000.000 met ingang van 1 januari 2025 (consultatiedocument 'Aanpassing normen ten gevolge van wijziging categorie-indeling en actualisatie' van Stuurgroep Erkenningsregeling, zie <https://commissienormstelling.nl/consultaties>).

jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen toe. Deze bepalingen vormen immers algemeen aanvaarde grondslagen voor de verslaggeving.

De jaarverslaggeving van de kleine fondsenwervende organisatie is als zodanig niet wettelijk geregeld. Er bestaan voor stichtingen en verenigingen summier voorschriften in artikel 2:10 BW. Voor de organisatie is Titel 9 Boek 2 BW formeel niet van toepassing. De bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW zijn echter verweven in de andere hoofdstukken van de Richtlijnen. Deze bepalingen, met uitzondering van de bepalingen die betrekking hebben op de afdelingen 9, 10, 12, 14 en 15, worden toegepast om het vereiste inzicht te verschaffen. De kleine fondsenwervende organisatie kan gebruik maken van de consolidatievrijstelling voor kleine rechtspersonen (artikel 2:407 lid 2 BW), waarbij voor de toepassing van artikel 2:407 lid 2a BW het grensbedrag van de totale baten zoals vermeld in alinea 101 geldt, en niet de grensbedragen zoals vermeld in artikel 2:396 lid 1 BW.

Definities

103 In dit hoofdstuk worden de volgende begrippen gebruikt.

Bestemmingsreserve:

Het deel van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan, en deze beperking door het bestuur is aangebracht.

Bestemmingsfonds:

Het deel van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie zou zijn toegestaan, en deze beperking door derden is aangebracht.

Toezichthouder (commissaris):

De persoon die krachtens de statuten met het toezicht op het bestuur is belast.

Wettelijke bepalingen

104 Dit hoofdstuk is mede gebaseerd op de volgende wettelijke bepalingen. Deze bepalingen zijn opgenomen in hoofdstuk 900 Wetteksten:

- artikel 2:10 lid 1 en 2 BW;
- artikel 2:48 lid 1 BW;
- artikel 2:49 lid 1 BW; en
- artikel 2:300 lid 1 BW.

C2.2 Verwerking en waardering

Materiële vaste activa

201 Materiële vaste activa aangewend in het kader van de doelstelling worden op dezelfde manier gewaardeerd als activa benodigd voor de bedrijfsvoering.

In het geval dat investeringen zijn gefinancierd uit een speciale inzamelingsactie worden de baten uit de inzamelingsactie verwerkt in de staat van baten en lasten en wordt de investering geactiveerd onder de materiële vaste activa. De baten verkregen uit de inzamelingsactie worden via de bestemming van het saldo van baten en lasten

toegevoegd aan een bestemmingsfonds. Uit het bestemmingsfonds valt jaarlijks via de bestemming van het saldo van baten en lasten een bedrag vrij naar rato van de afschrijvingen op het materieel vast actief ten gunste van de overige reserves.

In het geval dat investeringen zijn gefinancierd uit een overheidssubsidie wordt hoofdstuk B17 Overheidssubsidies en andere vormen van overheidssteun zoveel mogelijk toegepast.

Reserves en fondsen

202 De post reserves en fondsen heeft een bijzonder karakter. De fondsenwervende organisatie is gehouden dit vermogen slechts aan te wenden in overeenstemming met de doelstelling waartoe ze in het leven is geroepen. Daarom wordt gesproken over reserves en fondsen in plaats van over eigen vermogen.

203 Toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves en fondsen vinden plaats uit de bestemming van het saldo van baten en lasten. Bestedingen waarvoor een bestemmingsreserve of een bestemmingsfonds is gevormd, verwerkt de fondsenwervende organisatie daarom eerst als last in de staat van baten en lasten. Zie ook alinea 212 tot en met 214 van hoofdstuk C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven.

C2.3 Presentatie en toelichting

Modellen

301 De fondsenwervende organisatie stelt de balans en de staat van baten en lasten op overeenkomstig de in bijlage 1 en 2 opgenomen modellen.

Teneinde inzicht te geven in de bijzondere karakteristiek van de organisatie kunnen de omschrijvingen van en indelingen in posten voor zover nodig worden aanpast.

Reserves en fondsen

302 In de balans wordt de post reserves en fondsen zodanig gepresenteerd dat daaruit afzonderlijk blijken:

1. de reserves; en
2. de fondsen.

303 Van elke post van de reserves en fondsen wordt een mutatieoverzicht opgenomen waaruit blijkt:

- het bedrag aan het begin van het boekjaar;
- de toevoegingen en verminderingen over het boekjaar, uitgesplitst naar hun aard; en
- het bedrag aan het eind van het boekjaar.

Reserves

304 Het bestuur van de fondsenwervende organisatie geeft door de bepaling van de reserves aan op welke wijze het bestuur de ter beschikking staande middelen wenst aan te wenden.

De reserves worden in de balans onderverdeeld naar:

- bestemmingsreserves; en
- overige reserves.

305 Indien de fondsenwervende organisatie een deel van de middelen heeft afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan en deze beperking is door het bestuur aangebracht, merkt zij dit deel aan als bestemmingsreserve.

Fondsen

306 Indien de fondsenwervende organisatie een deel van de middelen heeft afgezonderd, omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien haar doelstelling zou zijn toegestaan en deze beperking is door derden aangebracht, merkt zij dit deel aan als bestemmingsfonds.

Een voorbeeld is een donatie waarvan de donateur heeft aangegeven dat deze niet bestemd zijn om te besteden, maar om te beheren en het rendement daarvan te besteden aan de doelstelling. Zie ook alinea 306 van hoofdstuk C1 Kleine organisaties-zonder-winststreven.

307 Indien een actie voor een specifiek doel meer opbrengt dan voor dat doel benodigd is of aan een gift de bestemming ontvalt, wordt dit feit vermeld in het verslagjaar waarin dit duidelijk wordt. Het meerdere bedrag wordt onder de overige reserves verantwoord. Indien aan een bestemmingsfonds de bestemming ontvalt, wordt het resterende bedrag aan de overige reserves toegevoegd of, bij besluit van het bestuur, aan een bestemmingsreserve toegevoegd. Deze verwerkingswijze wordt toegelicht.

Staat van baten en lasten

308 Alle opbrengsten worden voor het brutobedrag onder de baten opgenomen, tenzij dit hoofdstuk uitdrukkelijk anders bepaalt. Kosten die nodig zijn om bepaalde baten te realiseren, worden in de staat van baten en lasten als last gepresenteerd, tenzij dit hoofdstuk uitdrukkelijk anders bepaalt.

309 In de staat van baten en lasten worden de begrotingscijfers van het verslagjaar vermeld. In de toelichting of in het bestuursverslag worden verschillen tussen de begroting en de werkelijke cijfers geanalyseerd.

Baten

310 In ieder geval wordt een onderscheid gemaakt in de volgende baten:

- baten van particulieren;
- baten van bedrijven;
- baten van loterijorganisaties;
- baten van subsidies van overheden;
- baten van andere verbonden organisaties zonder winststreven;
- baten van andere organisaties zonder winststreven;
- baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten;
- overige baten.

Onder baten van verbonden organisaties zonder winststreven worden opgenomen de baten van nationale en internationale moeder- en zusterorganisaties van de fondsenwervende organisatie. In de toelichting wordt inzicht gegeven in de aard van de baten.

Baten van particulieren

311 Binnen baten van particulieren worden in ieder geval in de toelichting afzonderlijk vermeld de bijdragen uit:

- collecten;
- nalatenschappen;
- contributies;
- donaties en giften;
- eigen loterijen en prijsvragen;
- overige baten van particulieren.

Met de opbrengst uit collecten wordt bedoeld op inzamelingen door middel van collecten waarvoor vergunningen worden afgegeven.

Baten van subsidies van overheden

312 Onder baten subsidies van overheden worden uitsluitend subsidies die zijn verkregen van een overheid, daaronder begrepen de Europese Unie of vergelijkbare internationale organisaties, overheidsinstellingen en publiekrechtelijke organisaties, verantwoord. Tot deze subsidies worden ook gerekend, subsidies die via een andere organisatie van een overheid zijn verkregen en onder dezelfde voorwaarden zijn verdeeld of toegewezen.

De fondsenwervende organisatie vermeldt in de toelichting of de betreffende subsidies een incidenteel dan wel structureel karakter hebben.

Voor het overige is hoofdstuk B17 Overheidssubsidies en andere vormen van overheidssteun van toepassing.

Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

313 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten worden als afzonderlijke post in de staat van baten en lasten opgenomen. Onder deze post worden bijvoorbeeld abonnementsgelden, entreegelden en baten uit de verkoop van artikelen opgenomen.

Bij verkoop van artikelen wordt in de staat van baten en lasten onder de post baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten de brutowinst verantwoord. In de toelichting op de staat van baten en lasten worden de netto-omzet, de kostprijs en de brutowinst vermeld.

Indien in het kader van de uitvoering van de doelstelling door personen die tot de doelgroep behoren een eigen bijdrage wordt voldaan, dan wordt deze eigen bijdrage zichtbaar in de toelichting op de staat van baten en lasten in mindering gebracht op de lasten.

Saldo financiële baten en lasten

314 Rentebaten en beleggingsresultaten worden verantwoord onder de post saldo financiële baten en lasten. De aan de fondsenwervende organisatie berekende kosten van beleggingen, zoals bankkosten en kosten van beheer door derden en de eigen organisatie worden in mindering gebracht op de post saldo financiële baten en lasten.

Lasten

315 Uit de staat van baten en lasten blijken de bestedingen in relatie tot de volgende activiteiten:

- besteed aan doelstellingen;
- wervingskosten;
- kosten beheer en administratie.

Besteed aan doelstellingen

316 Indien de fondsenwervende organisatie bestedingen doet aan verschillende doelstellingen, rekent zij per hoofdgroep van activiteiten de bestedingen toe.

317 Van voorlichting als onderdeel van de doelstelling is sprake wanneer de fondsenwervende organisatie voorlichting geeft, die primair ten doel heeft het bewerkstelligen van bewustwording, attitudeverandering en gedragsverandering (anders dan het geven van geld) bij de doelgroep. Het realiseren van dit voorlichtingsdoel moet een van de statutaire doelstellingen van de organisatie zijn en een rechtstreekse relatie hebben met de realisering van de hoofddoelstelling. Voorwaarde voor kostentoerekening aan voorlichting is een consistent voorlichtingsbeleid. Voor de situatie waarin voorlichting en fondsenwerving tegelijk plaatsvinden, zie alinea 319.

De fondsenwervende organisatie vermeldt het bedrag van de voorlichtingskosten en de post waarin deze voorlichtingskosten zijn opgenomen afzonderlijk in de toelichting.

Wervingskosten

318 Alle kosten van activiteiten, die ten doel hebben particulieren, bedrijven, loterijorganisaties, overheden en andere (fondsenwervende) organisaties te bewegen geld te geven voor één of meer van de doelstellingen, worden aangemerkt als wervingskosten baten. Dit houdt in dat de kosten voor publiciteit tot de wervingskosten baten worden gerekend, tenzij sprake is van voorlichtingskosten zoals bedoeld in alinea 317.

319 Regelmatig zal er sprake zijn van gemengde activiteiten: voorlichting en fondsenwerving tegelijk (bijvoorbeeld het toezenden van voorlichtingsmateriaal met daarbij de al dan niet nadrukkelijk gestelde vraag om de organisatie ook te steunen). In die gevallen is het toegestaan het deel van deze kosten dat betrekking heeft op de voorlichtingsactiviteit daaraan toe te rekenen. De fondsenwervende organisatie past de toerekeningsgrondslagen en -methodiek consistent toe en zet deze toerekeningsgrondslagen en -methodiek in de toelichting uiteen.

Kosten beheer en administratie

320 Kosten van beheer en administratie zijn die kosten die de fondsenwervende organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering die niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten.

Personeelsbeloningen

321 De fondsenwervende organisatie vermeldt, indien van toepassing, het bedrag van de bezoldiging met inbegrip van de pensioenlasten, de omvang van het dienstverband in uren en het parttimepercentage van iedere individuele bestuurder en gewezen bestuurder en van iedere individuele toezichthouder en gewezen toezichthouder in de toelichting. Tevens vermeldt de organisatie de bedragen van verstrekte leningen, voorschotten en garanties aan (gewezen) bestuurders en (gewezen) toezichthouders. Indien

van toepassing vermeldt de organisatie de nog openstaande bedragen, de afgewaardeerde bedragen en de bedragen waarvan werd afgezien, de rentevoet, de belangrijkste overige bepalingen, en de aflossingen gedurende het boekjaar.

Met bestuurders wordt bedoeld op de personen die deel uitmaken van het bestuur, dus van het statutaire bestuursorgaan (zie artikel 2:44 lid 1 en artikel 2:291 lid 1 BW). Voorts worden hieronder begrepen degenen die bij de statuten algemene bevoegdheden hebben verkregen of aangemerkt kunnen worden als feitelijk leidinggevende (bijvoorbeeld de titulaire directeur die geen statutaire bestuurder is).

Bestemming saldo van baten en lasten

322 De bestemming van het saldo van baten en lasten wordt onder de staat van baten en lasten dan wel in de toelichting vermeld.

C2.4 Bijzondere onderwerpen

Bestuursverslag

401 Aan het bestuursverslag van een fondsenwervende organisatie komt een bijzondere betekenis toe. De aard van de activiteiten brengt met zich mee, dat de maatschappelijke betekenis daarvan slechts in beperkte mate uit de jaarrekening kan blijken.

In het bestuursverslag legt de directie of het bestuur verantwoording af over de gang van zaken bij de fondsenwervende organisatie en het door de organisatie gevoerde beleid.

402 In het bestuursverslag wordt in ieder geval informatie opgenomen over:

- doelstelling, missie en visie;
- governance;
- doelrealisatie;
- financiële ontwikkelingen;
- risico's;
- toekomstverwachtingen; en
- maatschappelijke aspecten van ondernemen.

Indien vrijwilligerswerk belangrijk is voor de organisatie, maakt zij daarvan in haar bestuursverslag melding.

Informatie over doelstelling, missie en visie

403 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht in statutaire doelstelling(en), missie en visie van de organisatie.

Informatie over governance

404 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht in:

- de naam en functie van bestuurders, directie en, indien van toepassing, toezichhouders en hun eventuele (betaalde en onbetaalde) hoofd- en nevenfuncties; en
- het beleid met betrekking tot de communicatie met belanghebbenden.

Informatie over doelrealisatie

- 405 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht in:
- het hoofddoel en voor welke doelgroep zij dit wil bereiken;
 - welke programma's en/of projecten zij wil uitvoeren om het hoofddoel te bereiken;
 - welke doelstellingen zijn gerealiseerd en welke niet en de evaluatie in hoeverre de effecten daarvan bijdragen aan het hoofddoel; en
 - in hoeverre de evaluatie (uit het voorgaande punt) consequenties heeft voor het meerjarenbeleidsplan.

Het is van belang dat de organisatie het publiek en andere belanghebbenden inzicht geeft in de bestedingen aan de doelstelling in het boekjaar.

Informatie over financiële ontwikkelingen

- 406 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht in:
- de gehanteerde fondsenwervingsmethode(n);
 - de gewenste en gerealiseerde verhouding tussen de lasten 'besteed aan doelstelling', 'wervingskosten' en 'kosten beheer en administratie';
 - de gewenste en gerealiseerde verhouding tussen wervingskosten en de som van geworven baten; en
 - het beleid ten aanzien van de functie en de omvang van de reserves en fondsen.

Informatie over risico's

- 407 De fondsenwervende organisatie neemt in het bestuursverslag een beschrijving op van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee de organisatie wordt geconfronteerd.

Informatie over toekomstverwachtingen

- 408 De fondsenwervende organisatie geeft in het bestuursverslag op een heldere en voor buitenstaanders inzichtelijke wijze inzicht in de belangrijkste toekomstplannen voor de korte en middellange termijn. Zij neemt ook de begroting voor het jaar volgend op het verslagjaar in samenvattende vorm op, tenzij de functie die zij aan de begroting toekent dat niet zinvol maakt.

Informatie over maatschappelijke aspecten van ondernemen

- 409 In het algemeen is aan activiteiten van de fondsenwervende organisatie een drietal maatschappelijke aspecten verbonden, te weten milieu-, sociale en economische aspecten. Veelal wordt in dit verband gesproken over maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De fondsenwervende organisatie bepaalt of, en zo ja hoe, een toelichting op relevante maatschappelijke aspecten van ondernemen in het bestuursverslag wordt opgenomen, alsmede welke maatschappelijke aspecten als meest relevant worden aangemerkt.

C2 Bijlage 1 **Model balans**

	31 december 20xx	31 december 20xx-1
ACTIVA		
<i>Immateriële vaste activa</i>	...	...
<i>Materiële vaste activa</i>	...	...
<i>Financiële vaste activa</i>	...	...
	...	...
<i>Vorraden</i>	...	...
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>	...	...
<i>Effecten</i>	...	...
<i>Liquide middelen</i>	...	...
	...	...
Totaal	...	...
PASSIVA		
<i>Reserves en fondsen</i>		
– reserves		
• bestemmingsreserves	...	...
• overige reserves	...	...
	...	...
– fondsen		
• bestemmingsfonds(en)	...	...
	...	...
<i>Voorzieningen</i>	...	...
<i>Langlopende schulden</i>	...	...
<i>Kortlopende schulden</i>	...	...
Totaal	...	...

C2 Bijlage 2 **Model van baten en lasten**

	Werkelijk jaar t		Begroot jaar t		Werkelijk jaar t-1	
	€	€	€	€	€	€
Baten:						
– Baten van particulieren		...		...		...
– Baten van bedrijven		...		...		...
– Baten van loterijorganisaties		...		...		...
– Baten van subsidies van overheden		...		...		...
– Baten van verbonden (internationale) organisaties		...		...		...
– Baten van andere organisaties zonder winststreven		...		...		...
Som van de geworven baten		...		...		...
– Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten		...		...		...
– Overige baten		...		...		...
Som van de baten		...		...		...
Lasten:						
Besteed aan doelstellingen						
– Doelstelling A	...		...		...	
– Doelstelling B	...		...		...	
– Doelstelling C	...		...		...	
		...		...		...
Wervingskosten		...		...		...
Kosten beheer en administratie		...		...		...
Som van de lasten		...		...		...
Saldo voor financiële baten en lasten		...		...		...
Saldo financiële baten en lasten		...		...		...
Saldo van baten en lasten		...		...		...
Bestemming saldo van baten en lasten:						
Toevoeging/onttrekking aan:						
– overige reserve		...		...		...
– bestemmingsreserves		...		...		...
– bestemmingsfonds		...		...		...
		...		...		...